

Høringsinnspill til Trygg oppvekst i et digitalt samfunn – Stortinget

Digital teknologis skyggesider

Stortingsmeldingen gir en oppsummerende beskrivelse av skyggesidene ved digital teknologi. Ombudet merker seg spesielt omtalen av skadelig eksponering for vold og porno, samt plager ved bruk av SoMe som økt kroppspress og dårlig selvbilde.

Psykisk uhelse forsterkes og kan bidra til normalisering av selvskading og eksponering for selvmord. Mobbing og trakassering er også omtalt, samt farene ved desinformasjon, og andre drivere for radikalisering av unge på nett.

Ombudet mener problembeskrivelsen tegner et risikobilde av høy alvorlighetsgrad. På toppen av dette er KI-verktøy i stadig utvikling, og bare siden stortingsmeldingen ble publisert har nye KI-løsninger kommet på markedet og blir en stadig mer integrert del av barn og unges hverdag. Vi viser til en fersk rapport av Analyse & Tal utarbeidet på oppdrag fra det danske Digitaliseringsministeriets Center for Sociale Medier og Demokrati som i større grad enn stortingsmeldingen, problematiserer skadepotensialet ved den kumulative effekten av barn og unges enorme konsum av innhold opp mot plattformsselskaperens inntjening.¹

Tiltakene står ikke i stil med farenivået

I stortingsmeldingen erkjennes det at statens tidligere innsats på trygg digital oppvekst-feltet i «stor grad er rettet mot individer, mens utfordringsbildet viser at barn og unge trenger større grad av beskyttelse på systemnivå», side 14. Ombudet mener at regjeringen gjentar denne svakheten.

I tiltak under kap. 7 og 8 svares disse problemene ut med at unge må regulere dette selv ved å begrense tidsbruken på sosiale medier, med hjelp og støtte fra foreldrene. Denne tilnærmingen overser at slike digitale plattformer er utviklet av verdens beste hjerneforskere og adferdspsykologer med ett mål: nemlig å holde brukerne fanget på plattformen for å legge igjen enorme mengder personopplysninger, som igjen brukes til kommersiell utnytting.

¹ [Tech-giganternes hemmeligheter - Analyse & Tal](#)

Tiltak som stiller tek-selskapene til ansvar i kap. 9 er lite ambisiøse, og peker i for stor grad på EUs kommende lovgiving, herunder DSA, AI act og DFA. Nå som disse forordningene reforhandles blir spørsmålet: Hvordan vil den norske regjeringen forholde seg til denne dereguleringsprosessen? Hva er regjeringens egne ambisjoner og målsettinger for å trygge barns digitale oppvekst? Dette er ikke godt nok belyst.

Aldersgrenser er ikke nok

Det mest nyskapende regjeringen har lagt på bordet er aldersgrenser på sosiale medier. Å sperre den yngste brukergrupper ute fra plattformer der (også) meningsutveksling skjer er en billig løsning, som åpenbart har byr på store utfordringer all den tid også unge har rett til digital deltagelse.

Ellers vil ombudet legge til at vi er alle (som) «barn» i møte med denne typen teknologi, det være seg ungdom over 15 år, sårbare voksne eller personer i sårbare livsfaser som alle opplever i løpet av livet.

Ombudet vil dessuten fremheve den kollektive sårbarheten som oppstår i kraft av at plattformselskaperes forretningsmodell bidrar til et negativt ytringsklima, forsterker polariserende tendenser, svekker demokratiet, og setter samfunnssikkerheten i fare pga. massive spredningen av personopplysninger. Med støtte fra 14 andre virksomheter og 21 fagpersoner, etterlyser vi tiltak som rammer overvåkningsøkonomien, jf. vårt brev til digitaliseringsministeren, [Krever utfasing av overvåkningsbasert markedsføring: Stå opp for barna våre - LDO](#). Brevet er pt. ikke besvart.

Hva skjedde med «alle skal med»??

Meldingen beskriver de negative konsekvensene av skjermbruk i tidlig alder, og viser til en dokumentert sammenheng med oppmerksomhets- og lærevansker og nevroutviklingsforstyrrelser og autisme, jf. kap 4.2.1. Det antydes videre at barn i familier med lav sosioøkonomisk bakgrunn er særlig utsatt. Her viser stortingsmeldingen et kunnskapshull hvilket igjen illustrerer behovet for tiltak på systemnivå for å unngå flere drivere for utenforskap, og økende klasseskiller.

Universell utforming av digitale læremidler

Et annet området som er lite belyst, men hvor situasjonen er nedslående er tilgangen til digitale læremidler for elever med funksjonsnedsettelse, spesielt elever med

nedsatt syn og hørsel, eller har skrive- og lesevansker. Meldingen nevner UU-tilsynets sektortilsyn, hvor alle de kontrollerte digitale læremidler brøt kravene til universell utforming av IKT, se avsnitt 2.3.5.

Dette viser et systematisk problem: I dag mangler det en helhetlig og forpliktende tilnærming som sikrer at ikke den enkelte elev blir stående igjen med ansvaret når digitale løsninger ikke fungerer. Resultatet er at grunnleggende prinsipper om likeverdig opplæring settes i fare.²

Ombudet mener at regelverket må gjelde alle digitale læremidler som benyttes i skolen, uavhengig av om det utgjør en hovedløsning³ eller om det er avhengig av nettilgang⁴, slik Diskrimineringsnemnda legger til grunn i flere av sine avgjørelser. Ombudet anbefaler en systematisk innsats for å øke bestillingskompetansen i kommunene og en bedre opplæring i bruk av digitale læremidler for lærere - og at det utredes en nasjonal godkjenningsordning for digitale læremidler, slik at kvalitet og universell utforming kan kontrolleres før produkter tas i bruk i skolen.

Håndhevingsapparatet: David vs. Goliat

Ombudet mener regjeringen har en for naiv innstilling til at dialog med teknisk selskapene skal føre frem. Ombudet ber om tøffere håndheving av regelverket og at regjeringen ser til tiltakene vi har formulert i samarbeid med flere andre organisasjoner og ombud: [Ber om tøffere håndheving av barns digitale rettigheter – Forbrukerrådet](#).

Sendt inn 16.12.2025

² Rettigheter nedfelt i Grunnloven, likestillings- og diskrimineringsloven og i Konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

³ Se vedtak i Diskrimineringsnemndas klagesaker: 24/102, 24/100, 24/99, 24/98, 24/97

⁴ Se vedtak i Diskrimineringsnemndas klagesaker: 24/88, 24/90, 24/93, 24/94, 24/95, 25/96